

INHOUD

Inleiding	8
DEEL 1	13
Les 1 - ik ben, jij bent	14
A1 - Ik kan het werkwoord <i>zijn</i> goed gebruiken. Ik kan vertellen wie ik ben en waar ik ben.	
Les 2 - Wie is het?	19
A1 - Ik kan de persoonsnamen gebruiken.	
Les 3 - 1 2 3	29
A1 - Ik kan in korte 123-zinnen spreken.	
Les 4 - 3 2 1	37
A1 - Ik kan in korte 321- of 3213-zinnen spreken.	
Les 5 - doe-woorden	42
A1 - Ik kan de doe-woorden bij <i>ik, jij, hij, zij, u, wij, jullie</i> en <i>zij</i> goed gebruiken.	
Les 6 - op, in, voor, naast, achter, tussen, onder	52
A1 - Ik kan vertellen waar iets of iemand ligt, staat of zit.	
Les 7 - ik heb, jij hebt, zij heeft	60
A1 - Ik kan het werkwoord <i>hebben</i> goed gebruiken.	
Les 8 - een vrouw, meer vrouwen	68
A1 - Ik kan het meervoud maken van personen en dingen.	
Les 9 - een vraag maken	75
A1 - Ik kan een vraag maken.	
Les 10 - antwoord geven met ja	83
A1 - Ik kan antwoord geven met <i>ja</i> .	
Les 11 - antwoord geven met nee	90
A1 - Ik kan antwoord geven met <i>nee</i> .	
Les 12 - wat, waar, wie, hoe, wanneer, hoeveel, welke	99
A1 - Ik kan vragen maken met <i>wat, waar, wie, hoe, wanneer, hoeveel, welke</i> .	
Les 13 - Van wie is het?	107
A1 - Ik kan vertellen van wie iets is: het is mijn huis en zijn auto.	

Les 14 - gaan, kunnen, willen, moeten, mogen	111
A1 - Ik kan met <i>gaan, kunnen, willen, moeten</i> en <i>mogen</i> een goede 123-zin maken.	
Les 15 - gaan, kunnen, willen, moeten, mogen	117
A1 - Ik kan met deze werkwoorden een goede 12a32b-zin maken.	
Les 16 - groot, nieuw, koud	125
A1 - Ik kan iets vertellen over dingen en personen.	
DEEL 2	133
Les 17 - grote, nieuwe, koude	134
A2 - Ik kan iets extra's vertellen over dingen en personen	
Les 18 - waarom & omdat	141
A2 - Ik kan een <i>waarom</i> -vraag maken en antwoord geven met <i>omdat</i> .	
Les 19 - werkwoorden (klaar)	147
A2 - Ik kan vertellen wat ik heb gedaan.	
Les 20 - dit, dat, deze, die	153
A2 - Ik kan vertellen welke ik bedoel.	
Les 21 - opbellen	159
A2 - Ik kan een goede zin maken met werkwoorden als <i>opbellen</i> .	
Les 22 - opgebeld	166
A2 - Ik kan een goede zin maken met werkwoorden als <i>opbellen</i> .	
Les 23 - want, en, maar, dus, of	173
A2 - Ik kan van twee zinnen één zin maken met de woorden <i>want, en, maar, dus, of</i> .	
Les 24 - mooi, mooier, mooist	179
A2 - Ik kan vertellen wat ik mooi vind, nog mooier en het mooist.	
Les 25 - eerst, dan, daarna	187
A2 - Ik kan in een paar zinnen vertellen wat ik ga doen.	
Les 26 - eerst, toen, daarna	193
A2 - Ik kan in een paar zinnen vertellen wat ik heb gedaan.	
Les 27 - Wanneer? Als ...	198
A2 - Ik kan antwoord geven met <i>als</i> .	
Les 28 - Ik vind, ik denk, ik geloof dat ...	204
A2 - Ik kan mijn mening geven.	

INLEIDING

Het ontstaan van *Geregeld spreken*

In gesprekken met cursisten over de lessen vertellen ze vaak dat ze graag meer willen spreken tijdens de les. In gesprekken met docenten over de lessen vertellen ze vaak dat ze het moeilijk vinden om grammaticaregels uit te leggen aan laagopgeleiden. Deze twee zaken hebben we in *Geregeld spreken* gecombineerd: een methode waarin grammaticaregels worden uitgelegd en in de les tijdens spreekoefeningen worden inge-oefend.

Met dit als uitgangspunt zijn we verder gaan bouwen aan deze spreekmethode, waarin de volgende vier aspecten een rol spelen:

- 1 regels op een eenvoudige manier aanbieden;
- 2 spreken regelmatig en systematischer aanbieden;
- 3 de mogelijkheid tot veel herhaling, ook thuis;
- 4 de toepasbaarheid in het dagelijks leven.

Het gebruik

Dit boek kan worden gebruikt naast alle methoden. We hebben een indeling gemaakt waarin de moeilijkheidsgraad van de onderwerpen bepalend was, maar iedere les kan op elk moment gebruikt worden. Ons advies is: kies het onderwerp waaraan behoefte is bij jouw cursisten. Je hoeft dus niet bij les 1 te beginnen als dit onderwerp voor jouw cursisten gesneden koek is.

Spreken en niet schrijven

Geregeld spreken is een spreekmethode. Bijna alle lessen zijn getest in verschillende lesgroepen bij Fiolet Taaltrainingen. De behoefte van cursisten om te noteren is groot, maar het remt de cursisten in hun aandacht bij de les. Ons advies is dan ook om heel streng te zijn op pennen of potloden in de handen van de cursisten. Schrijven gaan ze doen tijdens de herhalingsoefeningen in het onderdeel Kilometers maken.

Woordenschat

We hebben geprobeerd het aanbod van woorden in de zinnen zo eenvoudig mogelijk te houden, zodat de woordenschat geen belemmering hoeft te vormen voor het inoefenen van de regels. Tijdens het testen bleek namelijk dat cursisten bijvoorbeeld vragen gingen stellen over de eigennamen, waardoor het doel van de oefening ondergesneeuwd raakte.

De opbouw

Deze methode leert de cursisten stap voor stap eenvoudige regels van de Nederlandse taal toe te passen in het dagelijks leven. Wij hebben een **BOD**-model ontwikkeld voor

grammaticaonderwijs, waarbij de rol van de docent en die van de cursist worden beschreven volgens de volgorde: Begrijpen, Oefenen, Doen.

Deze begrippen zijn ook goed uit te leggen aan de cursisten zelf, zodat zij weten in welke fase van het leerproces zij zitten. Het spreekt voor zich dat de oefenfase de langste fase is en dat het huiswerk maken daar een vast onderdeel van uitmaakt.

De opbouw van de lessen is steeds hetzelfde:

	de cursist	de docent	
stap 1	Begrijpen = kijken, luisteren en vragen stellen	instrueren	De docent haalt de cursisten naar het bord en legt aan de hand van voorbeelden de regel uit. De aandacht van de cursist is nu bij de instructie. De docent checkt bij de cursisten of de regel begrepen wordt.
stap 2	Oefenen = spreken	begeleiden	De docent zorgt dat de cursisten de spreek-oefeningen actief gaan uitvoeren. De oefeningen zijn opgebouwd van eenvoudig naar minder eenvoudig, van geleide naar minder geleide opdrachten. De spreekoefeningen zijn bedoeld om de regel de kans te geven te bekliven. De oefeningen bieden ook mogelijkheden voor differentiatie. Alle spreekoefeningen kunnen indien nodig als herhaling vaker worden gebruikt.
stap 3	Doen = gebruiken	op de achtergrond	Tijdens deze stap wordt ervan uitgegaan dat de cursisten de regels zelfstandig kunnen gebruiken in de aangeboden oefeningen.
Huiswerk = Kilometers maken = Herhalen			De huiswerkoefeningen zijn bedoeld om thuis de regels nog een keer te herhalen. Hiervoor worden de spreekoefeningen uit de lessen gebruikt. Op die manier is het huiswerk voor de cursist herkenbaar en met plezier te maken.

Onderdelen in iedere les

Stap 1: Begrijpen

1. Op het schoolbord komt zo gestileerd mogelijk de nieuwe informatie voor de cursist te staan. De cursisten komen bij het bord staan en de docent legt de regels uit met behulp van de voorbeelden uit het boek.
2. Nazeggen: in de eerste oefening luisteren de cursisten naar de docent, die de nieuwe informatie in zinnen heeft gezet, en spreken zij deze zinnen na.
3. De volgende stap is twee cursisten die met elkaar de zinnen voorlezen en elkaar helpen met de uitspraak. De cursisten zitten tegenover elkaar en hebben beiden het boek in handen.
4. De laatste stap is dat twee cursisten met de rug naar elkaar toe gaan zitten waarbij één cursist geen boek heeft: hij/zij luistert en zegt na. De rollen worden daarna omgedraaid. (Dit komt in deel 2 niet meer voor.)
5. De docent checkt bij de cursisten of ze de informatie begrijpen door de informatie op het bord te herhalen.
6. De 123-methode loopt als een rode draad door de lessen, zodat de woordvolgorde altijd kan worden gebruikt als ondersteuning voor het maken van een goede zin.
7. Deel 2 start met een dialoog uit het dagelijks leven, waarin het grammaticale onderwerp naar voren komt.

Stap 2: Oefenen

1. De opbouw van de oefeningen is van geleide naar minder geleide opdrachten.
2. De cursisten hebben in deze fase de docent als begeleider nodig om de oefeningen goed uit te kunnen voeren.
3. Vrijwel alle oefeningen worden door kleine groepjes uitgevoerd, zodat alle cursisten continu actief bezig zijn.
4. Differentiatie: als de oefeningen te makkelijk zijn voor een cursist, kan de oefening met het boek dicht uitgevoerd worden. Hierdoor kan iedere cursist de oefening op zijn of haar eigen niveau doen.
5. In het boek zijn een aantal praatplaten opgenomen, die kunnen worden gebruikt in de oefen- of doe-fase.
6. In deze fase wordt regelmatig een 'snel'-oefening aangeboden, waarbij de cursisten leren om tempo te gaan maken.

Stap 3: Doen

1. Als de informatie voldoende begrepen wordt en genoeg geoefend is, krijgen de cursisten vrijere oefeningen waarin ze deze moeten gaan toepassen.
2. De meeste lessen worden afgerond met een spontane spreekoefening.

Stap 4: Kilometers maken

Een aantal oefeningen uit elke les wordt als huiswerk opgegeven, om thuis nog een keer de informatie op een makkelijke manier te herhalen. De zinnestelsels zijn precies hetzelfde, zodat dit de cursist thuis makkelijk aangaat. Dit werkt motiverend en op die manier oefenen ze weer. De uitwerkingen van de oefeningen staan op de website.

De woordvolgorde volgens de 123-methode

De 123-methode is een systeem om cursisten de woordvolgorde van de Nederlandse zin uit te leggen zonder grammaticale termen te gebruiken.

1 = het onderwerp, 2 = het werkwoord, 2a = het werkwoord dat bij 1 hoort, 2b = de andere werkwoorden in de zin, 3 = extra informatie

Taalniveau A1:

Mijn moeder	werkt	iedere dag	in Utrecht	in het ziekenhuis.
1	2	3	3	3

iedere dag	werkt	mijn moeder	in Utrecht	in het ziekenhuis.
3	2	1	3	3

Werk	mijn moeder	iedere dag	in Utrecht	in het ziekenhuis?
2	1	3	3	3

Mijn moeder	heeft	iedere dag	in het ziekenhuis	gewerkt.
1	2a	3	3	2b

Mijn moeder	gaat / wil / moet ...	iedere dag	in het ziekenhuis	werken.
1	2a	3	3	2b

Taalniveau A2:

Jaap	gaat	naar de dokter	want en maar dus of	hij	heeft	pijn	in zijn buik.
1	2	3		1	2	3	3

Jaap	gaat	naar de dokter	als omdat	hij	pijn	in zijn buik	heeft.
1	2	3		1	3	3	2

Werkvorm binnen- en buitenkring

Doel

Het automatiseren van veelvoorkomende vragen.

Antwoord leren geven op eenvoudige vragen over de eigen situatie.

Uitvoering

- Zoek een geschikte ruimte waar cursisten in een kring kunnen staan.
- Verdeel de groep in tweeën: een binnenkring voor de vraag en een buitenkring voor het antwoord.
- Laat de cursisten het boek meenemen naar de kring.
- De cursisten uit de binnenkring stellen alle vragen aan één persoon uit de buitenkring.
- Daarna schuift de buitenkring één persoon op, zodat iedereen een nieuwe gesprekspartner heeft.
- Daarna stellen ze dezelfde vragen aan deze persoon uit de buitenkring.
- Als iedereen geweest is, wisselen de cursisten van de binnen- naar de buitenkring.
- Het doel van deze oefening is het laten inslijpen van veelvoorkomende vragen en antwoorden. Ook is deze oefening voor cursisten een goede manier om over eventuele spreekangst heen te komen.

DEEL 1

LES 1

IK BEN, JIJ BENT

A1 - Ik kan het werkwoord *zijn* goed gebruiken.

Ik kan vertellen wie ik ben en waar ik ben.

STAP 1: BEGRIJPEN

Samen bij het bord

ik	ben
jij / je / u	bent
hij / zij	is
wij / jullie / zij	zijn

1 Nazeggen

Luister naar de docent en zeg daarna samen na.

1	Ik	ben	een vrouw.
2	Jij / Je	bent	in Amsterdam.
3	U	bent	de baas.
4	Hij	is	cursist.
5	Zij	is	de oudste.
6	Wij	zijn	vrienden.
7	Jullie	zijn	thuis.
8	Zij	zijn	ziek.

Let op!

9	Morgen	ben	jij / je	op school.
10	Ben	jij / je	op school?	

2 Samen

Werk in tweetallen.

Cursist A leest zin 1. Daarna leest cursist B zin 2.

Help elkaar om het goed te zeggen.

3 Rug aan rug

Werk in tweetallen. Ga met de rug naar elkaar toe zitten.

Cursist A leest een zin, B kijkt niet in zijn boek en zegt de zin na.

Wissel daarna van rol.

STAP 2: OEFENEN

4 Wie ben ik? Waar ben ik?

Werk in tweetallen. Vertel aan elkaar wie je bent.

Maak vijf zinnen. Begin met: 'Ik ben ...'

Spreekhulp

wie	waar
Ik ben een vrouw.	Ik ben thuis.
Ik ben Maria.	Ik ben op school.
Ik ben 40 jaar.	Ik ben in Amsterdam.
Ik ben groot.	Ik ben in de kamer.
Ik ben blij.	Ik ben in de supermarkt.

Kies uit:

wie	waar
groot, klein, dik, dun, oud, jong, moe, ziek, blij, mooi, gezond	in de stad, op school, thuis, in de slaapkamer, in de keuken, bij de gemeente, in de supermarkt, bij mijn familie, op straat, buiten, in de winkel, bij de burens

5 Wie ben je? Waar ben je?

Werk in tweetallen.

Vertel nu aan elkaar wie en waar de ander is.

Begin met: 'Jij bent ...'

Wissel daarna van rol.

6 Wie is hij / zij? Waar is hij / zij?

Werk in drietallen.

Cursist A vertelt: 'Ik ben ...'

Cursist B vertelt aan C: 'Zij is ...'

Wissel daarna van rol.

7 Wie zijn wij? Wie zijn jullie? Wie zijn zij?

De mannen gaan aan de ene kant van het lokaal staan. De vrouwen aan de andere kant.

De vrouwen zeggen: 'Wij zijn vrouwen. Jullie zijn mannen. Wij zijn op school.' De mannen zeggen: 'Wij zijn mannen. Jullie zijn vrouwen. Wij zijn op school.'

Er liggen drie woorden in het lokaal: jong, blij en gezond. Ga bij een van de woorden staan. In elke groep maakt een cursist een goede zin over de drie groepen.

Dan legt de docent nieuwe woorden neer. Ga bij een van de woorden staan. Maak per groep weer zinnen.

Voorbeeld:

Wij zijn jong. Jullie zijn blij. Zij zijn gezond.

8 Samen

Werk in tweetallen. Maak samen tien goede zinnen.
Kies uit deze woorden en kijk goed naar de spreekhulp.

Kies uit: *ben – bent – is – zijn*.

1	Het meisje		blij.
2	De dokter		in het ziekenhuis.
3	De kinderen		op school.
4	De man		bij de gemeente.
5	De docent		in de auto.
6	Ik		thuis.
7	De cursisten		moe.
8	De baas		klein.
9	Jij		lief.
10	De docenten		aardig.

STAP 3: DOEN

9 Dobbelsteen

Kijk op het bord:

= ik

= wij

= jij

= jullie

= hij / zij

= zij

De docent geeft een voorbeeld in de grote groep.

Gooi de dobbelsteen. Maak een zin met de juiste persoon, bijvoorbeeld als je 3 gooit:
'Hij is 25 jaar.'

Maak nu kleine groepjes met vier tot vijf cursisten. Elke groepje krijgt een dobbelsteen.
Maak om de beurt een goede zin.

10 Binnen- en buitenkring

Verdeel de groep in een binnen- en buitenkring.
Vertel aan elkaar in vijf zinnen wie je bent en waar je bent.
Vertel daarna in vijf zinnen wie de ander is.

STAP 4: KILOMETERS MAKEN

11 Maak de zinnen af

Kies uit: *ben – bent – is – zijn*.

1	Het meisje	<i>is</i>	blij.
2	De dokter		in het ziekenhuis.
3	De kinderen		op school.
4	De man		bij de gemeente.
5	De docent		in de auto.
6	Ik		thuis.
7	De cursisten		moe.
8	De baas		klein.
9	Jij		lief.
10	De docenten		aardig.